

בארבע אמות, או שמצא קב רמוני בארבע אמות — מהו? (14)

האם נאמר שכשמצא קב בארבע אמות, טעמא מאי, משום דלא חשיבי, ואם כן, כשמצא קב תמרי בארבע אמות, או שמצא קב רמוני בארבע אמות נמי, כיון דלא חשיבי — מפקר להו.

או דלמא: שמא הטעם הוא משום דנפישא טרחיהו, ואם כן, טעם זה שייך דווקא בתבואה, שקשה לאספה. אבל קב תמרי בארבע אמות, וקב רמוני בארבע אמות, כיון דלא נפיש טרחיהו, שהרי פירות גדולים הם, ואין טורח באסיפתן — לא מפקר להו.

מאי?

ומסקינן: תיקו (15).

הקדמה לסוגיית יאוש שלא מדעת.

בכל אבידה ישנם שלשה שלבים:

א. עצם אבדן החפץ.

שנתייאש מהם בעליהם — משום דנפיש טרחיהו, ואם כן, כל שכן כשנמצאו קביים מפוזרים בשמונה אמות, כיון דנפישא טרחיהו טפי — ודאי מפקר להו בעליהם.

או דלמא: שמא הטעם שנתייאש מהם בעליהם היינו משום דקב פירות לא חשיבי, ואם כן, כשמצא קביים בשמונה אמות, כיון דחשיבי — לא מפקר להו.

עוד נסתפק רבי ירמיה: אם מצא קב שומשמין [שדמיהם יקרים, ומצד שני, טורח איסופן רב מאד] מפוזרים בשטח של ארבע אמות — מהו?

האם נאמר שקב בארבע אמות טעמא מאי — משום דלא חשיבי, ואם כן, כשמצא שומשמין, כיון דחשיבי, היות ויקרים הם — לא מפקר להו.

או דלמא: שמא הטעם הוא משום דנפיש טרחיהו, וכל שכן כשמצא שומשמין, כיון דנפיש טרחיהו טפי, שהרי הם דקים וקטנים, וקשה לאספם — מפקר להו.

עוד נסתפק רבי ירמיה: אם מצא קב תמרי

אינו מלקט כלל. והסתפקה הגמרא אם זה דווקא במין אחד, אבל בכמה מינים, מלקט היום מין אחד, ולמחר מין אחר, או דלמא גם בכמה מינים אינו מלקט לחצאין.

15. כתב האור זרוע, שבכל בעיות אלו, לכתחילה לא יטול, ואם נטל — לא יחזיר, ויהא מונח עד שיבא אליהו.

והרא"ש כתב: "וכיון דלא איפשיטא, ספיקא דאורייתא לחומרא — וחייב להכריז.

והרמב"ם פסק: "לפיכך לא יטול, ואם נטל — אינו חייב להכריז."

אבל הריטב"א בשמ"ק כתב שספק הגמרא הוא בשתי אמות על ארבע אמות, אבל בשתים על שתים — ודאי אינו הפקר. וכך הוא דעת הטור.

14. כך היא הגירסא לפנינו, שהספק הוא על כל מין בפני עצמו. אבל הרמב"ם כתב: "היה הקב מב' וג' מינים כמו תמרים שומשמים ורמונים, כל אלה ספק". וכתב בהגהות הגר"א שהרמב"ם גרס בסוגייתנו: "שומשמי תמרי ורמוני מאי וכו'".

והנחלת דוד ביאר את הספק על פי מה שכתבו התוס', שבמקום שיש לו טורח ללקט —